

НУЖНА ЛИ Е ЗАКОНОВА РЕГЛАМЕНТАЦИЯ НА ДОГОВОРИТЕ С ВИСШИЯ МЕНИДЖМЪНТ

В действащото българско законодателство няма изрична регламентация на договори, които могат да бъдат сключени с лица професионални мениджъри, но в същото време не са членове на управителни и контролни органи на съответното дружество („мениджърите“). Тази категория лица се среща все по-често в структурите на търговските дружества у нас поради нуждите на практиката и възприемането на европейските стандарти.

За целите на изложението предварително бихме искали да дефинираме следните понятия: „Трудов договор“ е всеки договор, сключен съгласно Кодекса на труда /КТ/; „Договор за управление и контрол“ е договор, който се сключва на основание на Търговския закон /ТЗ/ във връзка с осъществяването на управленски функции, контролни функции и представителство на търговско дружество. Договорите за управление и контрол се сключват с изпълнителните директори, управителите, членовете на съвета на директорите, членовете на управителните и надзорните съвети и контролните директори на държавните еднолични дружества; „Договори с мениджъри“ или „Мениджърски договори“ са договори с лица на високи постове в йерархията на дадено дружество, но които не са членове на управителния или контролния орган на това дружество.

Мениджърските договори имат сходни черти и са най-близки по структура с Договорите за управление. Последните обаче се сключват с лица на изборна длъжност /членове на съвет, изпълнителни директори/. Мениджърите се доближават до тази категория, защото са също лица, високопоставени в йерархията на дадено дружество или група, на които често се възлагат функции, свързани с ежедневно ръководство

и контрол. Нещо повече, на един мениджър може да са възложени по-отговорни функции от член на съвет на директорите на дадено дружество например.

Към настоящия момент предвид липсата на изричната уредба относно Мениджърските договори същите се сключват под формата на трудови договори или като договори за възлагане по Закона за задълженията и договорите /така наречените граждански договори/.

Следва да се има предвид, че по трудовия договор съответният мениджър е подчинен на работен режим, установен от работодателя, и поема задължението да спазва трудова дисциплина и ред. Той има определено работно място, работно време, определен вид работа и се намира в положение на йерархическа зависимост от работодателя. Не на последно място трудовият договор се ползва от всички защити, предвидени в КТ по отношение на прекратяването му, налагането на дисциплинарни наказания, рязането на имуществена отговорност. Подобно положение обаче не винаги е в съответствие с нуждите на бизнеса относно уреждането на взаимоотношенията между търговското дружество и мениджъра. Най-често такива мениджъри са натоварени с отговорни функции в дружеството, притежават правомощия да задължават същото, получават високи доходи, ползват се от бонуси при изпълнение на бизнес програми, осигурени са с различни видове здравноосигурителни и социални пакети. Не е подходящо в тези случаи договорите на мениджърите да се сключват под формата на трудови договори предвид засилената защита на КТ - тоест отговорностите и ползите, предвидени за мениджъра, не оправдават засилената защита, която му се дава от КТ.

Другият вариант за сключване на Мениджърски дого-

вор е договор за възлагане на основание на Закона за задълженията и договорите. **(Забележка.** Тук трябва да се отбележи, че подвеждането на Мениджърските договори като т.нар. граждански договори също не е много коректно, тъй като мениджмънтът на търговското дружество е професионално занятие, като разходите по дейността и другите материални условия не са за сметка на извършващия работата.)

Краткият преглед по-горе показва, че Мениджърските договори имат сходни черти с Договорите за управление. Въпреки това обаче се сключват под формата на трудови или граждански договори. Отсъствието на законова регламентация поставя осигурителни и най-вече данъчни въпроси предвид факта, че Мениджърските договори са в най-голяма степен близки до Договорите за управление, а са в различни режими на осигуряване и данъчно облагане в сравнение с тях.

ОСИГУРИТЕЛЕН РЕЖИМ

Съгласно чл.4, ал.1, т.7 от Кодекса за социалното осигуряване /КСО/ изпълнителите по договори за управление и контрол на търговски дружества се осигуряват задължително за всички рискове. Задължително осигурени за всички рискове са и работниците и служителите, работещи по трудов договор.

Съгласно чл.4, ал.3, т.5 и 6

от КСО лицата, които полагат труд без трудово правоотношение /към тази категория следва да приравним Мениджърските договори в случаите, когато не са сключени под формата на трудови договори/, се осигуряват задължително за инвалидност поради общо заболяване, за старост и смърт.

ДАНЪЧЕН РЕЖИМ

Доходите за възнаграждения по договори за управление и контрол, включително с членове на управителни и контролни органи на предприятия в редакцията на Закона за данъците върху доходите на физическите лица /ЗДДФЛ/, действаща до 31.12.2007 година, се третираха като доходи от друга стопанска дейност, за които облагаемият доход се формира след приспадане на 10 на сто нормативно признати разходи. Съгласно измененията и допълненията, направени в ЗДДФЛ и в сила от 01.01.2008 година, тези доходи се считат за доходи от трудови правоотношения /по смисъла на пар.1, т.26, буква „з“ от допълнителните разпоредби на закона/ и от тях не се приспадат нормативно признати разходи.

В същото време при определянето на облагаемия доход за доходите от упражняване на свободна професия и за възнаграждения по извънтрудови правоотношения, изплатени след 01.01.2008 година, се приспадат разходи за дейността в размер на 25 на сто независимо от датата на начисляването им.

Промяната е единствено за целите на данъчното облагане, като в нито едно друго отношение договорите за управление и контрол не се приравняват към трудовите договори. Те продължават да се третират диференцирано от трудовите правоотношения както от гледна точка на

правото, така и от гледна точка на социалното осигуряване.

Гореизложеното на практика означава, че с последните промени в данъчното законодателство се уеднавява режимът за данъчно облагане по трудовите правоотношения и по Договорите за управление и контрол, тоест за същите не се приспадат нормативно признати разходи.

По този начин законодателят поставя договорите за управление в категорията на договорите, за които се счита, че възлагащата страна прави разходите във връзка с правоотношението. Следва да се отбележи, че в тази категория най-често попадат и Мениджърските договори. Въпреки това, както и въпреки останалите прилики между Мениджърските договори и Договорите за управление и контрол, първите не са уредени изрично с посочените промени в данъчното законодателство, както това е сторено с Договорите за управление и контрол. Не може да се даде категоричен отговор каква ще е предстоящата практика и тълкуване на данъчната администрация по този повод.

Считаме, че посочената непоследователност при уредбата на данъчния и осигурителния режим на различните видове договори с висшите мениджъри в търговските дружества, както и нуждата от съвременен поглед на статута на тези договори в случаите, когато лицата не са на изборна длъжност, са достатъчно силни аргументи за промени в законодателството в тази връзка с цел намирането на най-подходящата формула за осигурителния и данъчния им режим на третиране, както и обособяването им като отделен вид договори.

ХРИСТО ХРИСТОВ, адвокат-съдружник
Адвокатско дружество „Антоанета Димоларова,
Розалина Градинарова и съдружници“,
Тел./факс: (02) 9802026, 9819178
diacon@mail.techno-link.com, www.diaconsult.bg

Основател МАКСИМ МАКСИМОВ

Директор ПЕТЪР АНДАСАРОВ
Отговорен редактор СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ e-mail: slavimir@mail.bg
Редактор ЙОАННА СТЕФАНОВА e-mail: joanna_stefanova@yahoo.com
Литературен сътрудник ВАНЯ ТОШЕВСКА e-mail: vanet_28@abv.bg
Секретар на редакцията и арт уредник ЗЛАТКА ВЪЛКАНОВА
Дизайн РАЙНА ПАНОВА
Коректори: ГАЛЯ ЛУЦОВА, МАРИЯ БОЗЕВА
Фотоилустрация ХАЧИК РУМЯН

Водец броя ЙОАННА СТЕФАНОВА

Редакционен съвет: проф. д-р на ик. н. ХРИСТО ДРАГАНОВ, проф. д-р НЕНО ПАВЛОВ, доц. д-р ГЕОРГИ НИКОЛОВ, ДАНИЕЛА КОНОВА, РУМЕН ЯНЧЕВ, ДИМИТЪР ЖЕЛЕВ, НЕДЯЛКО ЧАНДЪРОВ

За точността и верността на публикуваните материали в специализираните страници на вестника отговорност носят застрахователните дружества, които са ги предоставили.

Редакционно броят е приключен на 11.04.2008 г.

Редакционна колегия:

АСЯ АКСЕНТИЕВА, АТАНАС ТАБОВ,
ВАЛЕРИ АЛЕКСИЕВ,
доц. д-р ДИАНА ИВАНОВА,
ЙОРДАН ГЕНЧЕВ, ТЕМЕНУГА НЕНОВА,
МАКСИМ МАКСИМОВ
Комисия за финансов надзор
Председател АПОСТОЛ АПОСТОЛОВ
Управление „Застрахователен надзор“
Ръководител РАЛИЦА АГАЙН
София 1303, ул. „Шар планина“ № 33,
тел. 02/94 04 999, факс 02/829 43 24

Асоциация на българските застрахователи:

Председател ОРЛИН ПЕНЕВ
Зам.-председател ДАНЧО ДАНЧЕВ
Главен секретар ЖЕНИ ПАРПУЛОВА
Председател на Контролния съвет
ПЕТЪР АВРАМОВ
София, ул. „Граф Игнатиев“ №2, тел. 980 51 25

Гаранционен фонд
Председател на УС и изпълнителен директор
БОРИСЛАВ МИХАЙЛОВ

Генерален секретар НИКОЛАЙ СОТИРОВ
София 1000, ул. „Граф Игнатиев“ №2, ет. 4,
тел.: 02/980 30 49, 980 66 72

Асоциация на застрахователните брокери в България
Председател на УС доц. д-р ЯНАКИ АНДРЕЕВ
Зам.-председател КРАСИМИР ЖЕЧЕВ
Секретар АНЕТА ПЕТРОВА, тел. 846 72 54
Председател на Контролната комисия КОСТАДИН ПЕЕВ
1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж №2).
ТБ „Хеброс“ АД - клон НЦЦП - Сердика, б.к. 80075273,
банкова сметка №1052803714

Фондация „Проф. д-р Велеслав Гаврийски“
Председател проф. д-р НЕНО ПАВЛОВ
Зам.-председатели: ТЕМЕНУГА НЕНОВА,
МАКСИМ МАКСИМОВ

Главен секретар доц. д-р ДИАНА ИВАНОВА
1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж № 2)